

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! У зв'язку із закриттям кордонів через карантин газета тимчасово виходитиме виключно в електронному варіанті.

CHRISTLICHE STIMME • CHRISTIAN VOICE • LA VOIX CHRETIENNE

MÜNCHEN • B 20409

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 72

КВІТЕНЬ • APRIL 2020 • Nr. 7 (3035)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

МИ, НЕЗВОРУШНІ, ПРЯМУВАЛИ ВПЕРЕД...

Нас несподівано застала неочікувана буря. Ми усвідомили, що перебуваємо в одному човні, всі вразливі та дезорієнтовані...

Буря викриває нашу крихітність та залишає відкритими ті фальшиві забезпечення, на яких ми побудували свою програму дій, наші проекти, звички та пріоритети.

Ми на повній швидкості мчалися вперед, відчуваючись сильними й здатними на все, ми дозволили речам поглинути нас, а поспіхові – відволікати. Ми не пробудилися перед обличчям війн і несправедливості планетарного масштабу, ми не почули волення бідних, нашої важкохворої планети. Ми, незворушні, прямували вперед, вважаючи, що будемо завжди здоровими в хворому світі. Тепер, коли перебуваємо серед розбурханого моря, благаємо: «Прокинься, Господи!».

Повний текст проповіді Папи Франциска на 2 сторінці.

Ватикан, 27 березня 2020 р. Папа Римський Франциск під час проголошення молитви «Urbi et Orbi», присвяченій пандемії коронавірусу. Перед ним ватиканська площа Святого Петра, доступ на котру заборонений через карантин. На с-ні також чудотворне розп'яття, яке колись врятувало Рим від чуми. С-на: Vatican media-AFP.

XI

ВЕЛИКИЙ ЧЕТВЕР

*«Вечері Твоєї Тайної,
Сину Божий, причасником
мене сьогодні прийми...»*

У дні Великого посту Церква з особливим благоговінням готувала нас до Страсної седмиці. Вона закликає нас співпороджувати, співстраждати, співрозп'ястися з Господом, щоб і співвскреснути з ним. Страсна седмиця також нагадує нам про останні дні земного життя Спасителя, про його муки, про розп'яття і страждання на хресті, про смерть і Воскресіння.

Церква нагадує людям про страсті Господні особливими богослужіннями: Пасії, де читається Євангеліє про хресні страждання Ісуса та Акафіст Страстям Христовим. Перебуваючи на цих зворушливих Богослужіннях, віряни переймаються стражданнями Спасителя: серце людське добршає, світлішає та в покаянні наближається до підніжжя Хреста. Із закам'янілої в гріхах душі проростає зерно любові та співчуття. Ми пізнаємо в покаянні, якою великою ціною звершено відкуплення всього людства.

Продовження на 4 стор. ▼

Денис Тимчишин, «Тайна Вечеря»

З НАМИ У ЧОВНІ ІСУС, ЯКИЙ ВГАМОВУЄ БУРЮ

Проповідь, яку 27 березня виголосив Папа Франциск під час молитовного чужання перед входом до базиліки Святого Петра в наміренні припинення пандемії у світі.

«Прийшов вечір» (Мк 4,35). Так починається євангельський уривок, який ми вислухали. Вже протягом кількох тижнів здається, що зійшов вечір. Густа пільма спустилася на наші площі, вулиці та міста; вона запанувала над нашими життями, наповнюючи все оглушливою тишею та гнітючою порожнечою, що паралізує кожну річ, яку зустрічає на своїй дорозі: це відчувається в повітрі, в жестах, про це говорять погляди. Ми виявилися зляканими та розгубленими. Як учнів з Євангелії, нас несподівано застала неочікувана та несамовита буря. Ми усвідомили, що перебуваємо в одному човні, всі вразливі та дезорієнтовані, але, водночас, важливі та потрібні, всі покликані залишатися разом, всі потребуючи взаємно підтримувати одні одних. У цьому човні... присутні всі ми, всі... Як ті учні, що одноголосно зивають і з тривогою кажуть: «Гинемо» (38), так і ми зрозуміли, що не можемо прямувати далі кожен сам по собі, але тільки разом.

Дуже легко розпізнати нас у цій розповіді. Але важко зрозуміти поведінку Ісуса. В той час, як учні стривожені та у відчаї, Він перебуває на кормі, тій частині човна, яка першою йде під воду. І що Він там робить? Незважаючи на метушню, спокійно спить, уповаючи на Отця: це єдиний випадок у Євангелії, коли бачимо сплячого Ісуса. Коли ж Його розбудили, заспокоївши вітер та води, звернувся до учнів з картанням: «Чого ви такі боязкі? Ще досі не маєте віри?» (40).

Постараймося зрозуміти, в чому полягає брак віри в учнів, який протиставляється довірі до Ісуса? Вони не перестали вірити в Нього, в дійсності, призивають Його. Але погляньмо, як зивають: «Учителю, тобі байдуже, що гинемо?» (38). Чи Тобі байдуже: вони вважають, що Ісус не цікавиться ними. Серед нас, у наших сім'ях, однією з речей, яка найбільше болить, є тоді, коли чуємо: «Чи ти мною не хвилюєшся?». Це речен-

С-на: Vatican media

ня, що ранить і викликає бурю в серці. Воно потрясло також Ісуса. Бо нікому так не залежить на нас, як Йому. В дійсності, як до Нього звернулися, Він спасає Своїх зневірених учнів.

Буря викриває нашу крихкість та залишає відкритими ті фальшиві та поверхневі забезпечення, на яких ми побудували свою програму дій, наші проекти, звички та пріоритети. Вона показує нам, як ми залишили приспаним і покинутим те, що живить, підтримує та дає сили нашому життю. Буря виставляє нагими всі постанови «запакувати» та забути про все те, що жило душу наших народів; усі ці спроби знеболання через звички, що виглядають «спасеними», які неспроможні посилатись на наше коріння, призивати пам'ять наших літніх людей, позбавляючи, таким чином, імунітету, необхідного для того, аби долати випробування.

Завдяки бурі спав макіяж отих стереотипів, якими ми приховували наші «єго», завжди перейняті власною зовнішністю; ще раз відкрилася ота благословенна спільна приналежність, якої не можемо позбутися: приналежність братів і сестер.

«Чого ви такі боязкі? Ще досі не маєте віри?»

Господи, Твоє слово цього вечора вражає нас і стосу-

ється нас усіх. У цьому нашому світі, який Ти любиш більше від нас, ми на повній швидкості мчали вперед, почувуючись сильними й здатними на все. Жадібні заробітків, ми дозволили речам поглинути нас, а поспіхові – відволікати. Ми не зупинилися на Твої заклики, не пробудилися перед обличчям війн і несправедливості планетарного масштабу, ми не почули воцання бідних, нашої важкохворої планети. Ми, незворушні, прямували вперед, вважаючи, що будемо завжди здоровими в хворому світі. Тепер, коли перебуваємо серед розбурханого моря, благаємо Тебе: «Прокинься, Господи!».

«Чого ви такі боязкі? Ще досі не маєте віри?» Господи, Ти звертаєшся до нас із закликом, із закликом до віри. Увірувати не так у те, що Ти існуєш, як приходити до Тебе й довіритися Тобі. В цей Великий Піст наново звучить Твій нагальний заклик: «Наверніться, поверніться до мене всім серцем». Ти закликаєш нас прийняти цей час випробування як час вибору. Це не час Твого суду, але нашого: час обирати, що є цінним, а що проминає, відокремити необхідне від того, що не є таким. Це час перевстановити курс нашого життя в напрямку до Тебе, Господи, й до ближніх. І можемо скерувати свій погляд

на численних зразкових супутників, які серед страху відповіли даром свого життя. Це діюча сила Святого Духа вилася й сформувалася у сміливій і великодушній самопожертві. Це життя Святого Духа, здатне вивільнити, належно оцінити та показати, як наші життя, підтримувані простими людьми, зазвичай, забутими, що не з'являються в заголовках газет і журналів, ні на великих подіумках останніх шоу, але, без сумніву, пишуть сьогодні вирішальні події нашої історії: лікарями, медбратами й медсестрами, працівниками супермаркетів, прибиральниками, доглядальницями, перевізниками, правоохоронцями, волонтерами, священниками, богопосвяченими особами й багатьма-багатьма іншими, які зрозуміли, що ніхто не спається наодинці.

Молитва й тихе служіння: це наша переможна зброя

Перед обличчям страждання, де можна по-справжньому виміряти поступ наших народів, відкриваємо та відчуваємо архиерейську молитву Ісуса: «щоб усі були одно». Скільки ж то людей кожного дня вправляється в терпеливості та поширює надію, дбаючи про те, щоб сіяти не паніку, а співвідповідальність. Скільки ж то татів, мам, дідухів і ба-

бусь, вчителів показують нашим дітям за допомогою малих щоденних жестів, як долати, як проходити через кризи, пристосовуючи звички, підводячи погляд і спонукаючи до молитви. Скільки ж то людей моляться, жертвують і заступаються за добро всіх. Молитва й тихе служіння: це наша переможна зброя.

«Чого ви такі боязкі? Ще досі не маєте віри?» Початком віри є пізнати, що потребуємо спасіння. Ми не самодостатні, наодинці потонемо: ми потребуємо Господа як давні мореплавці – зору. Запросімо Ісуса до човнів нашого життя. Вручімо Йому наші побоювання, аби Він переміг їх. Як учні, пересвідчимося, що з Ним на борту не потрапимо в корабельну аварію. Бо такою є Божа сила: повернути на добро все те, що трапляється, також і жадливі речі. Він вносить спокій у наші бурі, бо з Богом життя ніколи не вмирає.

Господь ставить перед нами виклик і серед нашої бурі запрошує нас розбудити й оживити солідарність і надію, здатні додати стійкості, підтримки й значення тій порі, коли здається, що все зазнає корабельної аварії. Господь пробуджується, аби пробудити й наново оживити нашу пасхальну віру. Ми маємо якір: у Його хресті ми були спасенні. Ми маємо штурвал: у Його хресті ми були викуплені. Маємо надію: в Його хресті ми були оздоровлені та пригорнуті, аби ніщо й ніхто не відокремило нас від Його спасенної любові.

Серед ізоляції, в якій страждаємо від нестачі почуттів і зустрічей, досвідчуємо нестачу багатьох речей, ще раз послухаймо звіщення, яке нас спасає: Він воскрес і живе поруч з нами. Зі Свого хреста Господь закликає нас віднайти життя, яке нас чекає, поглянути на тих, які ставлять перед нами вимоги, закликає зміцнити, розпізнати та посилити благодать, що в нас перебуває. Не гасімо блідого вогника, що ніколи не зникає, дозволюємо йому наново розпалити надію.

Продовження на 3 стор. ▼

З НАМИ У ЧОВНІ ІСУС, ЯКИЙ ВГАМОВУЄ БУРЮ

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

Обійняти Його хрест означає віднайти мужність обійняти всі суперечності теперішнього часу, покинувши на мить наше стремління до всемогутності й володіння, аби зробити місце для креативності, яку лише Святий Дух здатен викликати. Це означає знайти мужність відкривати простір, в якому всі можуть почуватися покликаними та дозволити на нові форми гостинності, братерства й солідарності. Пригорнутися до Господа, щоби пригорнутися до надії: ось сила віри, що визволяє від страху та дає надію.

«Чого ви такі боязкі? Ще досі не маєте віри?» Дорогі браття й сестри, з цього місця, що роз-

повідає про стійку немов скеля віру святого Петра, хочу цього вечора ввірити вас усіх Господеві за заступництвом Богородиці, Здоров'я Свого люду, морської Зорі серед бурі. Нехай же із цієї колони, що обіймає Рим та весь світ, немов утішаючи обійми, зійде на вас Боже благословення.

Господи, благослови світ, даруй здоров'я тіла та утіш серця. Ти закликаєш нас не боятися. Але наша віра слабка, Господи, й ми боязкі. Але Ти, Господи, не залиш нас під владою бурі. Ще раз скажи: «Не бійтеся». І ми, разом зі святим Петром, «усяку журбу покладемо на Тебе, бо Ти піклуєшся про нас» (пор. 1 Пт 5,7).

Подано за: Радіо Ватикан

XV

НЕ ВІДСИЛАЙМО РОЗУМ НА КАРАНТИН

«Молімося часто словами 91 (90) Псалма. У ньому побачимо, що Бог є надійним пристановищем, котрий забирає страх перед різними викликами». Так рекомендує владика Володимир Груца, єпископ-помічник Львівської Архиепархії УГКЦ. Архиєрей ділиться з нами порадами, які допоможуть нам подолати страх перед обличчям пандемії коронавірусу.

1. Кожній людині різною мірою притаманний страх. Тому Бог на сторінках Святого Письма щоденно повторює: «Не бійся!».
2. Бог ніколи нас не покидає, навіть якщо ми відразу не маємо відповіді на питання «чому?».
3. Молімося часто словами 91 (90) Псалма. У ньому побачимо, що Бог є надійним пристановищем, котрий забирає страх перед різними викликами.
4. Не відсилаймо розум на карантин!
5. Пригадаймо, як часто ми в надмірній зайнятості чи стресі мріяли про спокійніший ритм життя. Такий час нам даний!
6. Ми відмовилися від багатьох зустрічей, потракуймо це як «соціальний піст».
7. Ми боїмося захворіти. Проте пам'ятаймо, що надмірний страх послаблює імунну систему. Він може приводити до психосоматичних розладів.
8. Ізоляція не означає самотність. Зателефонуймо до тих осіб, для яких ми ніколи не мали часу.
9. Час карантину є можливістю перевірити, чи мені комфортно з самим собою. Позаяк часто маємо спокусу «втікати від себе».
10. Полюбімо тишу! Це не втрачений час, а важлива форма активності, в якій народжуються різні плани, ідеї...

Підготувала Христина Кутнів,
«Духовна велич Львова».

С-на з фейсбуксторінки владика Володимира

«ПАСХА ПОЧИНАЄТЬСЯ ЗІ СМЕРТІ, АЛЕ ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ВОСКРЕСІННЯМ»

Христос воскрес! Воістину воскрес! Це великоднє привітання лунає в нових, абсолютно незвичних для нас обставинах. Не у заповнених радісними парафіянами, святково прикрашених храмах, під звуки голосних церковних дзвонів, а посеред тиші і порожнечі, що огорнули нашу землю через поширення вірусу COVID-19. Про це мовиться у Великодньому пастирському посланні греко-католицьких ієрархів у США. Однак, мовиться у посланні, саме тепер нам так важливо почути слова надії і радості: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах життя дарував». Він життя дарує й нам – тим, що живуть тут і тепер, посеред тиші світу, який неначе раптово зупинився. «Пасха – це найбільший і найрадісний празник у християнському календарі. Однак зауважмо, що свято Пасхи починається із смутку та порожнечі. Порожнеча може приносити душевний біль, але її можна також сприймати як духовний подарунок. Кожен з нас потребує внутрішньої порожнечі, тобто простору, який створює місце для чогось нового, простору, який можна відкрити для Бога», – пишуть ієрархи. (ІР УГКЦ)

ЦЕРКВА ЗАВЖДИ СЛУЖИЛА ЗАРАЖЕННЯМ

Під час епідемії духовенство завжди було дуже активним. І багато священників помирали. Це не було випробування Бога, а усвідомлення власної місії. Церква вирізнялася цим свідченням, залучала своїх людей, щоб полегшити страждання іншим, – нагадує італійський письменник Вітторіо Мессорі. Він визнає, що навіть сьогодні не бракує чудових священників, вже кількадесят померли від коронавірусу, але це акти індивідуального героїзму. Натомість бракує загальної мобілізації. Італійський письменник з сумом прийняв новину про закриття святинища в Лурді, яке завжди було відкритим, навіть під час війни чи антиклерикальних режимів. Однак він визнає, що розуміє це рішення, бо відкрите святинище могло би мобілізувати паломницький рух, що в цих умовах недоцільно. (Католицький оглядач)

ПОСАДИВ НА КАРАНТИН ПОЛОВИНУ НАСЕЛЕННЯ ЗЕМЛІ

Близько 50 % мешканців планети, або майже 3,9 мільярда людей, повинні залишатися в самоізоляції з метою стримати поширення коронавірусу. Дані включають обов'язкові або рекомендовані обмеження на вихід з дому, комендантську годину і карантин у більш ніж 90 країнах чи територіях. Наймасовіший карантин ввели в Індії, де в ізоляції опинилося все населення країни (1,3 млрд осіб). (Прямий)

ПІВНІЧНА МАКЕДОНІЯ СТАЛА ЧЛЕНОМ НАТО

Північна Македонія офіційно приєдналася до Північноатлантичного альянсу. Відтепер у його складі 30 держав. «Це ключовий момент в історії Північної Македонії. Наша держава стала повноправним учасником НАТО. Через кризу із пандемією коронавірусу ми не можемо відзначити з розмахом цю подію. Але після трьох десятиліть незалежності ми остаточно отримали гарантії нашої безпеки та нашого майбутнього. Ми на це заслужили», – заявив Стево Пендаровський, президент Північної Македонії. (5 Канал)

ОРБАН ОТРИМАВ ДИКТАТОРСЬКІ ПОВНОВАЖЕННЯ

Парламент Угорщини ухвалив закон про захист від коронавірусу. Він наділяє уряд Віктора Орбана розширеними повноваженнями на час дії режиму надзвичайного стану. Сам прем'єр-міністр отримує право керувати країною, видаючи декрети, оскільки парламент не функціонуватиме. Законопроект дозволяє кабінету міністрів застосовувати виняткові заходи в боротьбі з пандемією COVID-19. Крім того, документ передбачає посилення покарань за порушення карантинних заходів та поширення неправдивої інформації – наприклад, до трьох років позбавлення волі за порушення встановленого карантинного обмеження. Навмисні поширювачі брехливої інформації про коронавірус можуть сісти за ґрати на 5 років. Рада Європи та управління Верховного комісара ООН з прав людини вже розкритикували законопроект. Угорська опозиція вимагала встановити граничні терміни дії розширених повноважень уряду. (Збруч)

ЗНЕВІРИЛИСЬ У АНТИКОРУПЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ЗЕЛЕНСЬКОГО

Понад 2/3 українців розчаровані політикою Володимира Зеленського у сферах, котрі лягли до основи його виборчої програми, – припинення війни та викорінення корупції. На думку 70 % українців, влада на чолі з Президентом безуспішно діє у справі вирішення конфлікту на Донбасі; 75 % вважає, що влада не впоралася з корупцією. Оцінка протидії епідемії коронавірусу поділила громадську думку майже навпіл: 40 % вважають боротьбу проти COVID-19 успішною, 48 % – скептичні. Ставлення до В. Зеленського впродовж половини року погіршувалося, однак від моменту початку глобальної коронавірусної пандемії (лютий) рівень його підтримки залишається на стабільному рівні. (Збруч)

ЛІКАРІ – ЖЕРТВИ КОРОНАВІРУСУ

В Італії кількість померлих від коронавірусу COVID-19 серед лікарів зростає до 63. Загалом, станом на 30 березня, в Італії коронавірусом заразилися 8538 медичних працівників. (Новинарня)

ВЕЛИКИЙ ЧЕТВЕР

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Сьогодні, дорогі у Христі, хочу поговорити з вами про Великий Четвер. Саме в цей день відбулася Тайна Вечеря Ісуса Христа зі своїми учнями – прощальна Вечеря любові.

Упродовж трьох років Спаситель знаходився в тісному і дружньому спілкуванні зі своїми учнями. З терпінням і милосердям ставився Він до їхніх слабкостей і недоліків. З неописанною любов'ю навчав їх і вони зі свого боку покинули заради Христа все та пішли за Ним: почуття вірності та любові пов'язало їх. І зараз, коли Господь іде до Отця, цей союз має бути порушений?! Спаситель знав які випробування мають перенести його учні з Ним, тому він говорить: «Дуже бажаю я їсти цю Пасху раніше моїх страждань».

Тайна Вечеря не була вечерею таємною чи секретною, але Тайнственною, тому що, відходячи від Своїх

учнів на смерть, Ісус Христос хотів залишити не лише те, що він робив, навчав, але хотів залишити ім те, ким є, залишити Себе самого у тайнствений спосіб, у Тайні Пресвятої Євхаристії. Ідучи на муки, Христос не залишає ніяких послань та книг, а залишає нам Свою Церкву, яка проповідуватиме до кінця віку його вчення.

Згадаймо, як Ісус Христос на Тайній вечері вмивав Своїм учням ноги – це сталося після непорозуміння між учнями, хто з них «повинен шануватися більше». Цим учинком Господь показав приклад смирення і великої любові. На Сході був звичай умивати ноги гостям, яких любили й шанували. Ось чому й Авраам сказав трьом подорожнім, які прийшли до нього, до дуба Мамврійського: «Принесуть вам води і вмийуть вам ноги» (Бут. 18, 4).

І Господь Ісус, доріка-

ючи Симону фарисею, який запросив Його в свій дім і виявив мало любові до Нього сказав: «Ти води Мені на ноги не дав» (Лк. 7, 44). Умиваючи ноги своїм учням, Христос засвідчує правдивість Своїх слів, сказаних раніше: «Син Чоловічий не для того прийшов, щоби Йому служили, але щоби Самому послужити і віддати душу Своєю для відкуплення багатьох» (Лк. 10, 45).

На Тайній Вечері Христос показав Своє найвище священнослужіння – він, як священник, приносить себе в жертву. У старозавітні часи священників, царів і пророків помазували Святим Миром. Тому в цей день предстоятелі Церков звершують чин миротворіння. Це Святе Миро використовують у Тайнстві Миропомазання.

Не можна сьогодні не згадати зради Юдою свого Вчителя. У світі є поговорка: зраду люблять, а зрадника нена-

видять. Але в Господа Ісуса все навпаки: він переживає зраду, Він все ще любить зрадника та намагається спасти його душу. Через це Він не говорить їм: «Ти мене зраджуєш», але каже: «Один із вас». Цими словами Спаситель хоче виставити Юду перед очима товаришів у всій наготі його сорому. Не зважаючи на велику любов Спасителя, Юда залишився жорстоким і злобним, тому для нього слова Спасителя: «краще було не родитися цьому чоловіку», лунають як вирок. Юда ж, взявши загін вояків та служників від первосвященників і фарисеїв, прийшов із ліхтарями, світильниками та зі зброєю в сад Гетсиманський і поцілунком видав на смерть свого Вчителя, продавши Кров невинну за тридцять срібняків.

У цей день мільйони християн відвідують Храм Божий, беруть участь у бо-

гослужінні Страстей Христових і з запаленими свічками повертаються додому, немовби шукаючи Христа. На дверях своїх осель свічками ставлять Хрест як символ захисту.

Ми також повинні шукати Христа і вірити, що після Свого преславного Вознесіння він не залишив нас, а в Святій Вечері запрошує споживати його правдиве Тіло та пити його правдиву Кров у повній довірі до його Слова, щоб отримати прощення гріхів і воскреснути до вічного життя.

Тайнство Покаяння, Сповіді і Святого Причастя дає нам таку можливість, і ми з глибини серця і щирого жалю промовляємо: «Ворогам Твоїм тайни не розповім і поцілунку не дам Тобі, як Юда, але, як розбійник, сповідаюсь Тобі: пом'яни мене Господи у Царстві Твоїм». Амінь.

митр. прот.
Мирослав Ніньовський,
Коломийська єпархія ПЦУ

ХТ

ГЛАВА УГКЦ ДАВ ПОРАДИ, ЯК СЛУЖИТИ У СТРАСНИЙ ТИЖДЕНЬ І НА ВЕЛИКДЕНЬ

Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав на численні прохання єпископів Церкви, як у час пандемії Covid-19 служити страсній пасхальній богослужінню, дав декілька порад. Важливо зазначити, що УГКЦ є глобальною Церквою, яка присутня на всіх континентах. Тому поради Глави УГКЦ мають універсальний характер. На основі цих порад єпископи у своїх єпархіях та екзархатах мають допомогти священникам сформувати критерії стосовно поведінки священнослужителів у цих надзвичайних обставинах.

ПЕРШЕ – якщо у Страсний тиждень і на свято Воскресіння Христового в країнах нашого проживання триватиме карантин, то пасхальні богослужіння слід проводити в такий самий спосіб, як ми молилися в неділі Великого посту, тобто зараз. Предстоятель вважає, що вірних треба заохочувати якнайбільше користати із трансляцій церковних богослужб, але їх мають забезпечити священнослужителі з храмів та соборів.

ДРУГЕ – страсній й великодній служби цього року в усій Католицькій Церкві служаться без участі вірних – заради безпеки, щоб зменшити контакт між людьми і не поширювати вірусів.

ТРЕТЄ – у Великий четвер цього року не виконувати обряду вмивання ніг.

ЧЕТВЕРТЕ – у Велику п'ятницю не робити жодних процесій – ні в храмі, ні поза ним. Плащаницю можна винести зі святини прямо до Божого гробу та встановити обмеження перед самою плащаницею, щоб вірні

не підходили для її цілування. Блаженніший Святослав радить організувати доступ до плащаниці так, щоб люди не скупчувалися в храмі понад встановлену санітарними нормами допустиму кількість осіб.

П'ЯТЕ – у неділю Пасхи служити, по змозі, надворі. Не робити процесій – ні в храмі, ні довкола храму. Якщо владики вважатимуть за можливе, відповідно до санітарних норм певної країни, служити в храмі, то в ньому мають перебувати лише священнослужителі та співці. Усі інші повинні залишитися надворі. При цьому їм треба забезпечити можливість брати участь у богослужіннях, слухаючи відправи через гучномовці або переглядаючи їх на екранах. Слід просити людей не скупчуватися, а перебувати на встановленій санітарними нормами відстані. Та однак, якщо карантин цього вимагатиме, слід брати участь у богослужіннях через трансляції, залишаючись вдома.

ШОСТЕ – освячувати лозу у Квітну неділю та святити

паски й великодні страви на Пасху лише надворі. Просити при цьому вірних не скупчуватися понад дозволу норму відстані між собою. Освячувати страви можна у Великодню суботу стільки часу, скільки це буде потрібно.

Також Глава Церкви наголошує, аби до храмів не приносили страви на освячення особи літнього і похилого віку; ті, у яких члени родини мають ознаки респіраторного захворювання; ті, хто перебуває на самоізоляції. Їх слід повідомити, що великодні

кошки будуть освячені теж за посередництвом онлайн-трансляції. «Прикладом у цьому нам має слугувати Папа Римський, який благословляє людей на площі Святого Петра у Ватикані, і це благословення поширюється також на тих, хто єднається з ним за допомогою радіо і телебачення», – запевняє Блаженніший Святослав.

Також не потрібно водити гаївок біля храмів, не влаштовувати великодніх забав, щоб не збирати людей разом.

Департамент
інформації УГКЦ

ПРО ЄВХАРИСТІЙНУ МОЛИТВУ, ОСВЯЧЕННЯ Й ЖЕРТВУВАННЯ ОСВЯЧЕНИХ ДАРІВ

Під час співу серафимського гімну священник тихо проказує євхаристійну молитву. Вона так називається тому, що в ній приходиться згадка про встановлення Пресвятої Євхаристії, а також має ті слова, які Христос проказав.

Нав'язуючи до серафимського гімну, священник молиться, кажучи: «З цими блаженними силами, Владико чоловіколюбче ми кличемо і мовимо: Святий еси і Пресвятий і велична слава Твоя! Ти ж бо так полюбив світ свій, що й Сина свого Єдинородного дав, щоб кожний, хто увірує в Нього, не загинув, але мав життя вічне. Він, прийшовши і виконавши діло нашого спасіння, тої ночі, в яку Його видано, чи радше, коли Він сам себе видав за життя світу, взяв хліб у свої святі й непорочні руки, подякував і поблагословив, переломив і дав своїм учням і апостолам, кажучи: "Прийміть, їжте, це моє Тіло, що за вас ламається на відпущення гріхів". Народ: "Амінь".

Так само й чашу по вечері, кажучи: "Пийте з неї всі, це є Кров моя Нового Завіту, що за вас і за багатьох проливається на відпущення гріхів", Народ: "Амінь".

Євхаристійна молитва є продовженням попередньої похвально-благальної молитви й творить одну змістовну цілість. Вона має також те саме джерело мотивів. У попередній молитві такими мотивами були: діло сотворення й Божі добродійства, а в цій головну роль має мотив відкуплення. Похвала належить найперше Богові-Отцеві. Він бо «так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, а жив життям вічним. Бо не послав Бог у світ Сина свого, щоб світ засудити, лише ним світ спасти» (Ів 3, 16).

Тоді як у Літургії св. Івана Золотоустого в скороченні подане діло відкуплення, то св. Василій Великий докладно подає як Бог Отець усіма способами старався піднести й спасти упалий рід людський: найперше через пророків,

Ісус Христос із мозаїки «Євхаристія», яка була розташована на головній апсиді Михайлівського Золотоверхого собору, поч. XII ст. Зберігається на хорах Софійського собору у Києві. С-на: «Утвар Святої Софії»

пізніше через святих – чудами й пророцтвами вказував на спасіння, що мало прийти. Аж під кінець, як прийшла повнота часу, явився на землі предвічний Єдинородний Божий Син, який принизив себе, взявши на себе людську природу, приніс зі собою правдиве пізнання Бога, знищив гріх своїми стражданнями й хресною смертю, воскрес і не тільки своєю Божою наукою, але й своїм прикладом показав людям шлях до спасіння й воскресіння.

Другим мотивом євхаристійної молитви є встановлення Пресвятої Євхаристії на Тайній вечері. Але вона є не лише історичною згадкою того, що Спаситель установив Пресвяту Євхаристію, але також підтверджує ту правду, що священник, який тепер повторяє слова освячення, робить те, що Христос доручив: «Чиніть це на мій спомин» (Лк 22, 19),

і справді довершує переміну Євхаристійних дарів у Тіло й Кров Христову. Бо священник є лише знаряддям Христа, як каже Максим Исповідник: «Він обрав самого Бога», або як висловлюється Євтихій Єрусалимський (+451): «Він – "Христові уста"». Св. Іван Золотоустий твердить, що «не чоловік є тим, хто перетворює явлені дари в Тіло й Кров Хри-

ста, але сам Христос, що дав себе розп'яти», а священник є лише поручником Христа, «сила ж і ласка від Бога». Цими словами освячення він «перетворює те, що подане». Подібно, як слова: «ростіть, множіться і наповняйте землю», хоч раз сказані, діють однак протягом усіх віків, даючи нашій природі силу розмноження потомства, так теж і ці сло-

ва, раз сказані, звершують жертву на кожному престолі з того часу аж досі, і аж до Його (другого) приходу.

Євхаристійне перевтілення належить до найбільших таїн нашої віри, воно одне з найчудесніших діл, що зовсім непомітно здійснюється на престолах світу. Та хоч дари для наших чуттів залишаються незмінені, проте віра наша нам каже, що під ними криється всемогутній Син Божий, Ісус Христос.

Слова народу «Амінь» є передусім урочистим підтвердженням дійсності й правдивості перевтілення. Цим словом «Амінь» – «хай так буде» народ не лише заявляє свою віру, що після проголошення слів освячення на престолі вже немає хліба й вина, але Тіло – Кров Христа, але також, що солідаризується зі священником і разом з ним приносить Богові цю жертву.

Наступає молитва анамнези, в якій священник згадує Христовий заповіт, щоб на його вічну пам'ять повторити безкровну жертву. Священник проказує: «Спогадуючи, отже, цю спасенну заповідь і все, що заради нас сталося: хрест, гріб, Воскресіння третього дня, Вознесіння на небо й сидіння праворуч Отця і другий славний прихід. Твоє від Твоїх Тобі приносимо за всіх і за все». Анамнеза увійшла до Літургії ще за апостольських часів, бо вона не є нічим іншим, як доповненням і поширенням слів Христового доручення: «Це робіть на мій спомин».

Тому й Церква негайно після освячення згадує, що освячені дари приносить Богові як спогад того, що вчинив Ісус Христос для спасіння людського роду. Анамнезу в такій чи іншій формі мають всі Літургії. В ній можна розрізнити два моменти:

1) акт спогадування діла Відкуплення, і 2) акт жертвоприношення на спомин Відкуплення.

Літургія врочисто стверджує, що Євхаристійна жертва є за своєю природою спомином про Христа й про Його діло Відкуплення. Така бо була воля Спасителя, щоб пам'ять про те, що Він зробив, не пропала, але щоб Його криваву жертву на хресті унаочнювали і продовжували, аж доки Він сам вдруге не прийде (1 Кор II, і 26).

Продовження на 6 стор. ▼

ПРО ЄВХАРИСТІЙНУ МОЛИТВУ, ОСВЯЧЕННЯ Й ЖЕРТВУВАННЯ ОСВЯЧЕНИХ ДАРІВ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Тому кожна Літургія – це новий прихід Божого Сина на світ, нова Голгота, нове Воскресіння з мертвих, нове Вознесення на небо і майбутній прихід Його як страшного Судді. Отже, Євхаристійний жертвопринос – це спомин про ціле діло Відкуплення з повним значенням цього слова. А те повторення й продовження Христового Відкуплення здійснюється в самому ж акті освячення, тому, що воно є повторенням і відновленням Христової жертви, водночас же і Його воскресінням, вознесенням та взагалі усім ділом Відкуплення.

Вона – драма Відкуплення, зосереджена в одному акті Євхаристійного освячення, який є осередком цілої Служби Божої. Сама ж анамнеза підкреслює, щоб ми не пересували того центрального пункту Богослужби на інші частини,

чи обряди Божої Літургії, бо якраз акт освячення є жертвним спомином, повторенням й унаочненням цілого Христового Відкуплення.

Згадка про «сидіння праворуч» Отця надає Євхаристійній жертві своєрідного надчасового значення і вартості, тобто минуле, сучасне й майбутнє зливається в одну нероздільну цілість. На престолі з'являється Христос, для якого немає меж часу, «Він бо той, що є, був і буде!»; «Ісус Христос вчора й сьогодні – той самий повіки» (Євр.13, 8).

Він – Агнець, що дав себе розп'яти, Муж страждання, що вмер на дереві хресному, спочив у гробі, переможець смерті, що подолав її своєю власною смертю, славно воскреснувши до нового життя. Він – Відкупитель людства, і водночас же й страшний Суддя, який суди-

тиме всіх і кожному віддасть згідно з його ділами.

Анамнеза є формальним актом приношення Богові Тіла й Крові Христа від Церкви, бо від Христа освячення Євхаристійних дарів. Якраз тією анамнезою Церква підкреслює свою формальну участь у жертвоприношенні Тіла й Крові Господньої. Це висловлюють її останні слова: «Ми приносимо Тобі Твоє з Твого заради всього і за все». Тут священник виступає від імені усієї Церкви і в її імені приносить освячені дари Небесному Отцеві заради всього того, що вчинив Христос для нашого спасіння і вдячності за це все. Ті слова вжито з першої Книги Хронік, де цар Давид благословив Бога, віддаючи Йому ті всі дари, що ізраїльський народ приніс на будову святині кажучи: «Усі ці достатки, що ми наготували для будови дому

Тобі, Твоєму святому імені, воно з Твоєї руки й усе Твоє» (1 Хрон 29).

Подібні слова знаходяться на престолі храму св. Софії у Царгороді: «Твої слуги, Христе, Юстиніян і Теодора, Тобі приносять Твої дари із Твоїх дарів...».

Ці останні слова анамнези є формальним актом жертвування Богові освячених дарів. Кращого дарунку Богові Церква не може зробити, як жертвувати Небесному Отцеві ці святі дари Тіла й Крові Богочоловіка. Вони ж – Відкуплення й запорука вічного життя. В нас немає нічого ціннішого, як і кращого вислову нашої вдячності, як принесення безкровної жертви.

В нас немає нічого власного, що ми могли б принести Богові подяку за всі добродійства Його любові, тому приносимо Йому дар любові Його Єдинородного

Сина, який Він склав на вівтарі жертви за свій народ, щоб поєднати його з Отцем Небесним.

В продовженні «Твоє від Твоїх» є слова пісні, яку співає народ по акті жертвоприношення: «Тобі співаємо, Тебе благословимо, Тобі дякуємо, Господи, й молимося до Тебе, Боже наш». Цими словами народ дякує Господеві за всі Його добродійства: «Отче Небесний! По тих всіх добродійствах і за них дякуємо Тобі й Тебе як найвищу, найдосконалішу Істоту славимо; Тобі піснями віддаємо наш поклін і молимося до Тебе, щоб на майбутнє не полишав нас самих але й на майбутнє опікувався нами, бо Ти добрий і милосердний Бог наш, і Тебе маємо єдиного нашого Заступника й Добродія. Амінь».

Кардинал Мирослав Любачівський, «Світло»

ХІ

ВІРУЮ В ЄДИНОГО ГОСПОДА ІСУСА ХРИСТА...

Ісус Христос прийшов на цей світ, щоб голосити Царство Боже, і кожна людина має нагоду під час свого земного життя стати його громадянином. Однак наш Божественний Спаситель сказав, що Його Царство не від цього світу. Це означає, що воно тут лише починається, а у повноті воно розпочнеться щойно після другого приходу Ісуса Христа на цей світ.

Численні чуда, які діялися під час апостольської діяльності Ісуса Христа та й до сьогодні, є виразним знаком присутності Божого Царства тут на землі, вже тепер, хоч воно ще не зовсім довершене. Царство Боже на землі ще зазнає нападів свого противника – диявола. Згідно з Діяннями апостолів, теперішній час – це час Святого Духа і свідчення (пор. Ді 1,8), але також і час, позначений утиском, як написав у своєму посланні св. апостол Павло (1 Кор 7, 26).

Перші християни очікували негайного повернення Ісуса Христа, думаючи, що це станеться у недалекому майбутньому. Вони закінчували молитву словами:

«Маран ата», що означає: «Прийди, Господи». Усе їхнє життя було сповнене радісним очікуванням цієї події. Вони без жалю розлучалися із земним життям, надіючись, що невдовзі прийде Христос Суддя і об'єднає всіх у Своєму Царстві: тих, які вже навіки послули, і тих, які ще живуть.

У часи жорстокого переслідування Церкви Римською імперією, та й у пізніші віки християнства, Церква навчає, що спасительне діло Ісуса Христа буде довершене щойно після Його другого приходу на цей світ, як Судді живих і мертвих. Святий апостол Павло у листі до ефесян наголошує, що Отець усе підкорив під Його ноги. На основі цього св. Церква навчає, що усе творіння знаходить своє остаточне поєднання під одним Головою – Ісусом Христом.

Перший Адам своїм гріхом вніс безлад у Всесвіт, другий Адам, Христос, вніс досконалий порядок, який остаточний завершиться Його другим приходом. У богослов'ї це називають *рекапітуляцією*. Ісус Христос знову засяде на престолі слави як Глава усього сотвореного, яке буде досконало підпорядковуватися Творцеві. Коли відбудеться славний прихід Ісуса Христа – ніхто не знає. Ісус закликав

нас чувати і молитися, бо не знаємо ні дня, ні години (пор. Мт 24, 44).

Св. Павло вважає, що скоріше, ніж Христос вдаре на землю, цілий Ізраїль навернеться (Рим 11, 26), тому що воля Божа – це спасіння і навернення усіх народів. І чим скоріше це здійсниться на землі, тим скоріше Христос Спаситель і Суддя вдаре на цей світ і завершить нашу людську історію. Але диявол завжди намагається відвернути людей від Бога. Апостол Павло у своїх двох посланнях до солунян наголошує, що можуть з'явитися лжепророки, які запровадять псевдорелігію, внаслідок чого з'явиться антихрист. Тоді людина стане сама себе прославляти замість Бога.

У численних документах Церкви говориться, що часи антихриста вже настали. Його наступ перемаже не людина, а Бог. У книзі Одкровення мовиться, що триумф добра у подоланні зла набере форм Страшного суду (пор. Од 20, 12). Незважаючи на те, що Отець не прослав Сина у світ судити, а світ спасти, все таки Отець Синови дав суд увесь (пор. Ів 5, 22). Отож, у цьому житті той, хто вірує в Нього, не буде засуджений, а хто не хоче вірувати в Нього, той уже засуджений (пор. Ів 3, 18).

Кирилівська церква, фреска XII ст. На композиційному полі представлена фреска, вона відома як «Янгол, який згортає небо», – янгол стоїть посеред буревію, ледве втримуючи рівновагу, й виконує Божий наказ... «А як люди дізнаються, що час збиратись на Страшний суд? Всевишній покличе одного з янголів – і той буде згортати небо у сувій.» С-на та текст: Музей «Кирилівська церква»; Ірина Марголіна для RISU

На основі цих слів Церква навчає, що кожна людина сама себе засуджує на вічне життя або вічну смерть. Христос наприкінці нашої історії прийде судити живих – тих, які увірували, і мертвих – тих, які не увірували. Тобто Він прийде остаточним відкрити таємниці сердець людей і одних покликати до вічної радості, а інших засудити на вічне прокляття. Цей суд описав св. еванге-

лист Матей у своєму Євангелії (пор. 25, 31–46).

Христос віддасть кожній людині згідно з її ділами і прийняттям чи відкиненням нею Божої благодаті. Після другого приходу Ісуса Христа настане нове небо й нова земля. Його Царство вже не буде терпіти ніяких суперечностей і не матиме кінця.

о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ, «Місіонар»

ЯК ОТРИМАТИ ВІДПУЩЕННЯ ГРІХІВ, КОЛИ НЕМА МОЖЛИВОСТІ ВИСПОВІДАТИСЬ

Люди на завершальній стадії життя без капеланів, сім'ї, зачинені вдома без можливості прийти до священника з огляду на карантинні заходи... Під час проповіді Папа нагадав про щирий жаль, що відпускає гріхи в очікуванні на можливість висповідатися.

Salus animarum, спасіння душ є найвищим законом Церкви, вирішальним

інтерпретаційним критерієм того, що є правильним. Тому Церква завжди шукає способи для того, щоб запропонувати можливості примиритися з Богом усім тим, які цього прагнуть. В цей період надзвичайного стану, спричиненого пандемією коронавірусної інфекції, коли чимало людей ізольовані у відділеннях інтенсивної терапії, а від всіх інших вимагається залишатися вдома, щоби запобігти поширенню заражень, варто нагадувати всім про багатство церковної традиції, що Папа Франциск зробив під час проповіді 20 березня.

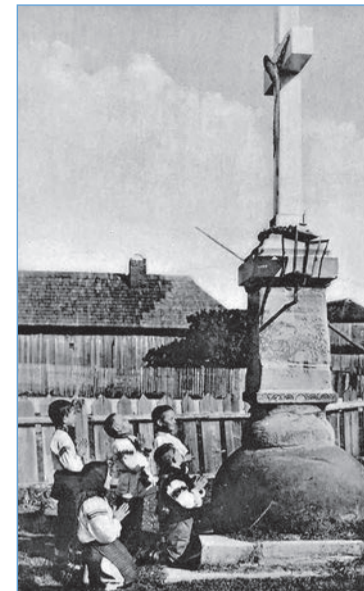
«Мені відомо, що чимало з вас, – сказав Святіший Отець, – у контексті Пасхи ходите до сповіді, щоби при-

мириться з Богом. Але сьогодні багато-хто скаже мені: "Отче, де можу знайти священника, сповідника, бо ж заборонено виходити з дому? Я ж прагну примиритися з Богом, прагну Його обіймів... Як може це зробити якщо не знаходжу священника?". Роби те, що каже Катехизм.

Все є дуже зрозумілим: якщо немає священника, щоб ти міг посповідатися, поговори з Богом, Він є твоїм Батьком, і розкажи Йому правду: "Господи, я вчинив це, це і те... Вибач мені"; і попроси у Нього пробачення з усього серця, із жалем за гріхи та пообіцяй Йому: "Пізніше я посповідаюсь, але пробач мені зараз". І ти відразу повернешся у Божу благодать».

Папа Франциск посилається на 1451 та 1452 пункти Катехизму Католицької Церкви. У них читаємо: «Між актами каятника перше місце займає жаль. Він є "болем душі і ненавистю до вчиненого гріха з рішенням не грішити більше в майбутньому" (Триденський Собор: DS 1676). Якщо жаль походить з любові до Бога, любленого понад усе, він називається "досконалим жалем" (жалем із любові). Такий жаль відпускає легкі провини; він відпускає також смертні гріхи, якщо містить у собі сильну постанову висповідатися (Пор. Триденський Собор: DS 1677), як тільки це буде можливо».

Отож, очікуючи можливості отримати розрешення

Гуцульщина, міжвоєнна доба

від священника, як тільки обставини на це дозволять, цим актом можемо відразу отримати прощення. Це дорога до Божого милосердя, відкрита для всіх, що належить до передання Церкви та може бути корисною для кожного, особливо, для тих, які в ці дні перебувають у контакті з хворими в доміках та лікарнях.

Опрацював:
о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ.
Подано за: Радіо Ватикан

ХТ

СВЯТА ТАЙНА ПОДРУЖЖЯ

Зі всіх 27 новозавітніх книг найбільше говориться про подружжя у чотирьох Євангеліях і деяких посланнях св. апостола Павла.

Вже на початку першої новозавітньої книги (Євангеліє від Матея) йде мова про те, що споконвічний Бог (друга особа Пресвятої Трійці) зволив стати членом родини, яку ми називаємо Пресвятою Родиною.

Протягом Своєї апостольської діяльності Ісус часто проявляв зацікавлення родиною. У Кані Галілейській Він прийшов на весілля не лише поблагословити молодят, а й допомогти молодій сім'ї зберегти радість у скрутну хвилину (пор. Ів 2, 1–11). Спаситель дуже любив дітей і ставив їх за приклад для наслідування на шляху до Божого Царства (пор. Мк 10, 13–16).

Все таки Ісус не абсолютизує родину і не говорить, що вона є найбільшою цінністю на землі. Вищою від неї є воля Божа: «Хто виконує волю Богу, той Мені брат, сестра і мати» (Мк 3, 31–35). Таким чином

Гаєтано Гандольфі (1734–1802), «Весілля в Кані Галілейській», 1766 р.

Ісус Христос дає підставу для формування нової родини, вищої за якістю, родини дітей Божих, які навіть готові покинути своїх рідних заради Царства Небесного.

Ісус проголошує подружжя нерозлучним: «Що Бог з'єднає, людина хай не розлучає». У всіх новозавітніх книгах одногосно виключається розлучення, проте у

Євангелії від Матея містяться слова, які по-різному інтерпретують деякі християнські громади: «Хто відпускає свою жінку – за винятком розпусти – той чинить перелюб» (Мт 19, 9). Тут йде мова про не зовсім точний переклад. Грецьке слово «порнея» слід перекладати не «розпуста», а радше «недопустимий зв'язок» (на-

приклад, подружжя між дуже близькими рідними або кривними), що є вагомою причиною для того, щоб Церква проголосила таке подружжя недійсним.

Св. апостол Павло, хоча і хвалить дівицтво, життя у чистоті, порівнюючи його до життя ангельського, все таки наголошує на вартості християнського подруж-

жя. Він вказує коринтянам на нерозривність і святість християнського шлюбу (пор. 1 Кор 7, 1–10), допускає окреме життя чоловіка і жінки у випадку неможливості співжиття, забороняючи творення нового подружжя, яке дозволене лише вдівцям і вдовицям.

Св. апостол наголошує на однакових правах і обов'язках чоловіка й жінки, тому вони повинні обоє взаємно відчувати себе одним тілом. Взаємну любов чоловіка і жінки св. Павло порівнює з любов'ю Христа до Церкви (пор. Еф 5, 21–33; Кол 3, 18–19). Він називає Церкву «обручницею Христовою», тому подружжя, яке має за взірць стосунки Христа з Церквою, є «Тайнством Божим» (Еф 5, 32).

Подружжя має вселенський вимір і повинне служити зростові Церкви. Саме тому св. Церква зарахувала подружжя до числа св. Тайн, тобто воно має спасительну від гріха і освячуючу для подругів дію, щоб жити любов'ю і виховувати для любові. Плодом подружньої любові є діти, у яких Божа любов втілюється і продовжується.

о. Йосафат Воротняк,
ЧСВВ, «Місіонар»

УСІ РАПТОМ СТАЛИ РІВНИМИ

КОГО НАМ БОЯТИСЬ?

Ми ж усі мудрі й досвідчені. У старших за плечима зрушення радянської системи, яка видавалася непорушною, у молодших – 1990-і, які теж щонайменше асоціюються з тихими днями й упевненістю в майбутньому. Та й для молодших, припускаю, природним є ставитися до життя як до коридору з поганим освітленням, де за кожним рогом на тебе очікує як не революція, то війна. Справді, ми якось не помітили, що в нас підросло покоління, яке з дитинства в новинах чує повідомлення з фронту. Підросло, формується, готується до дорослого життя.

Це ж до того, що ситуація з пандемією не мала б бути аж такою стресовою. Всі ж пам'ятають (чи не всі?) попередні історії з грипом, всі ж потім сміялися з власних страхів. Аж ось виявилось, що й сміятися якось недоречно, і весь наш попередній багатий досвід нічого за великим рахунком не вчить. Ну, крім того, що вкотре нагадує нам про очевидне, про те, що лежить на поверхні й від чого ми так уперто намагаємося відвести погляд – про нашу вразливість та безпорадність, про крихкість усіх наших соціальних та інституційних надбудов, про те,

що наша впевненість і рівновага є, за великим рахунком, результатом наших внутрішніх переконань. Так само, зрештою, як і наші паніка та зневіра.

УСІ СТАЛИ РІВНИМИ

Ніби ж усі й так розуміють, як легко сьогоденне суспільство (так-так – озброєне тисячолітнім досвідом та новітніми комунікаціями) надається до маніпуляцій, як просто нас налякати, як просто відвернути нашу увагу від нагальних проблем. Ми ж це знаємо, правда ж? Знаємо і все одно не розуміємо, що відбувається з українцями, які камінням закидають автобуси зі співвітчизниками, або з українцями, які в протистоянні з вірусом шикуються в хресну ходу. Або з українцями, які б'ються за одноразові маски. Ми далі дивуємося одне з одного. З іншого боку, нам для цього й пандемії не потрібно: іноді здається, що головна емоція суспільного життя пересічного українця – це тотальне нерозуміння свого сусіда по під'їзду.

Просто за ситуації, коли йдеться навіть не про електоральні настрої чи вибір геополітичного вектору, а про елементарну безпеку життя, свого й своїх близьких, це нерозуміння загострюється, а емоції набувають особливої гостроти.

Адже, попри все несприйняття й відмінності, попри недовіру й взаємні претензії, сталося так, що нам доведеться пережити ці невеликі й непрості часи разом. Дослівно – разом. Фізично разом. Оскільки кордони зачинено і вже ніхто нікуди від цієї проблеми не втече. І жодних обмежень від цієї проблеми просто немає – ні соціальних, ні професійних, ні регіональних. Це від війни з Росією можна було дистанціюватись, заховавшись у зручному барі чи на якому-небудь курорті (навіть не обов'язково закордонному). Нині все принципово інакше, й усі раптом стали рівними в своїй уразливості та беззахисності.

ЗА УКРАЇНЦЯ ВІДПОВІДАЄ САМЕ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА

Припускаю, що багато кого це може бісити. Хоча ще тут біситись. Ми всі завжди мали цю розкіш за потреби не помічати одне одного, ігнорувати одне одного, відокремлюватись одне від одного нашими внутрішніми Збручами. Жити з мінімальним відчуттям приналежності саме до цієї країни, саме в цих її кордонах, саме з таким її народонаселенням (частиною якого всі ми, звісно є, що не заважало нам ніколи висловлювати

С-на: «Shutterstock»

до нього купу претензій).

І ось раптом виявилось, що ми пов'язані з цією країною більше, ніж декому з нас здавалося. Чи хотілося. Виявилось, що саме з нею нас ідентифікує світ, саме вона є певною точкою рівноваги, певним портом призначення. І що приписані ми саме до цього порту – тут нам сходити, тут нам сидіти на карантині. Всім – незалежно від політичних симпатій, віросповідання чи мовної приналежності. І що мала статися ця загальна біда, аби українців стали співвідносити саме з державою Україна, а не з тими тараганями, які базуються в їхніх головах. Тому що виявилось, що за українця відповідає саме Українська держава, а не умовні західні партнери чи східні брати. Нікому іншому він не потрібен.

І ось тут так чи інакше постає питання довіри. Навіть не довіри одне до одного – звідки їй узятися в умовах тотального протистояння, підкріпленого страхом. Я говорю про довіру до тієї

ж таки держави, з усіма її інституціями, разом узятими. Саме такі ситуації, як тепер, і показують, наскільки все погано у нас із довірою. Ну справді – багатьох із нас заспокоюють слова президента? Підсвідомо хочеться написати «цього президента», але ж зрозуміло, що попередньому українцю довіряли б у разі чого не більше. Багато хто з нас покладається на уряд, на міністерства, загалом – на державу? На ту державу, з якої тепер і захочеш – нікуди не вискочивши, на державу, громадянами якої ми всі є, яку ми фактично й формуємо своїм вибором (чи відсутністю такого). І зрозуміло ж, що це проблеми не так держави, як наші. Адже хворіє не держава. Тому й боятися треба не держави. Хворіють громадяни. Хоча й одужують, будьмо справедливими, теж громадяни. На що й лишається сподіватись.

Сергій Жадан – поет, прозаїк, перекладач, громадський активіст.
Подано за: Радіо Свобода

ХТ

ВІД КОРОНАВІРУСУ В ІТАЛІЇ ПОМЕР о. ДЖАНКАРЛО КВАДРІ

У 2001 році саме до о. Джанкарло звернулися в Мілані українські жінки із проханням допомогти заснувати в місті громади УГКЦ. «Я пригадую, як од-

ного дня прийшли до мене дві українські жінки і сказали: "Отче, ми хочемо заснувати тут українську громаду". Я не знав, з чого розпочати, – розповідав

Отець Джанкарло Квадрі, якого ще називали другом емігрантів та священником, уважним до потреб усіх, помер в Мілані 22 березня від Covid-19.

Впродовж 1996–2014 років о. Джанкарло був відповідальним за душпастирство емігрантів в архидієцезії Мілану. Він був другом також і українських емігрантів.

священник. — Треба було українського священника. Отож ми зателефонували до Риму. Але, незважаючи на всі мої зусилля, мені не вдалося знайти українського священника. Однак це вдалося тим жінкам...»

У фільмі «Церква в еміграції: Італія» Катерина Федів, одна із тих жінок, які старалися про заснування громади УГКЦ у Мі-

лані, зазначає, що о. Джанкарло Квадрі особисто зустрічав на вокзалі о. Василя Поточняка, коли той приїхав відслужити першу Божественну Літургію. «На центральному вокзалі нас було шестеро: п'ятеро жінок і я. Тоді з 12-го перону, коли поїзд зупинився, зійшов о. Василь, весь благочестивий і тремтячий», – згадував той момент сам о. Джанкарло.

Окрім допомоги в заснуванні громади, священник був частим гостем на урочистих, особливо пасхальних богослужіннях греко-католиків у Мілані.

В Італії від коронавірусу Covid-19 померли вже понад 30 римо-католицьких священників, 16 із них у дієцезії Бергамо [статистика на 22 березня].

Департамент інформації УГКЦ